

کابل - 15 میزان 1391 (6 اکتوبر 2012)

هوشدار رئیس جمهور کرزی و واکنش طعنه آمیز وزیر دفاع ایالات متحده امریکا

محمد اکرام اندیشمند

اظهارات رئیس جمهور کرزی (4 اکتوبر 2012) مبنی بر خرید اسلحه از کشورهای روسیه، چین و هند واکنش خشم آلود و طعنه آمیز وزیر دفاع ایالات متحده امریکا را برانگیخت. لئون پانه تا وزیر دفاع امریکا یک روز پس از ابراز نظر رئیس جمهور افغانستان ناراضی و ناامیدی خود را بیان داشت و در واقع رئیس جمهور کرزی را متهم به قدرناشناسی کرد. او گفت مناسب آن بود تا آقای کرزی به جای انتقاد از قربانی های امریکاییان که برای افغانستان جنگیدند و جان دادند، سپاسگذاری می نمود. وزیر دفاع ایالات متحده در جمع خبر نگاران گفت که بیش از دو هزار امریکایی در جنگ برای تأمین امنیت و حق حاکمیت افغانستان کشته شده اند.

اگر واکنش خشم آلود و طعنه آمیز وزیر دفاع ایالات متحده در برابر رئیس جمهور کرزی به قول پانه تا ناشی از قدرناشناسی باشد که دو هزار امریکایی در واقع برای حاکمیت او کشته شدند، انگیزه های رئیس جمهور کشور ما در این اظهارات ناشی از چیست؟ از آن مهمتر، آیا اظهارات رئیس جمهور با منافع و مصالح افغانستان همسویی و همخوانی دارد؟ زمینه های اجرایی و عملی آن تا چه حدی متصور و مساعد است؟

رئیس جمهور کرزی در توهم بازی با سیاست های

سردار محمد داود :

صرف نظر از این فرضیه که رئیس جمهور در پی ترساندن امریکایی ها است تا او یا خانواده و یاران هم تیمش را در قدرت آینده نگهدارند و کماکان بار بقای حاکمیتش را با حمایت نظامی و مالی بدوش بکشند، آیا رئیس جمهور کرزی در صدد آن است تا خود را در نقش سردار محمد داود بنمایاند و در تبعیث از سیاست های او ظاهر شود؟

محمد داود با سیاست گوگرد روسی و سگرت امریکایی در شطرنج سیاست افغانستان بازی ناکام و شکست خورده انجام داد. او آنچه را که امروز رئیس جمهور کرزی از تجهیز ارتش افغانستان با سلاح سنگین در مقابله با تهدید پاکستان میخواند، نیم قرن قبل (1963 - 1953) در کرسی صدارت انجام داد. لویه جرگه را دایر کرد (1955) و تأیید این تجهیز ارتش را با اسلحه روسی و تأمین روابط نظامی با شوروی در مقابله با پاکستان و آزاد سازی به قول خودش پشتونستان محکوم گرفت. سردار محمد داود این سیاست را ادامه داد.

او در این سیاست با یک مؤفقیت و دو ناکامی قربانی شد . مؤفقیت وی به تجهیز ارتش به سلاح روسی بر میگشت، اما ناکامی او در مقابله با پاکستان و آزادی سازی پشتونستان محکوم بود. خود و خانواده اش از نخستین قربانیان این سیاست ناکام بودند.

تشابه انتظارات رئیس جمهور کرزی از امریکا با مطالبات محمد داود از شوروی :

جالب این است که انتظارات حامد کرزی از امریکایی ها با انتظارات سردار محمد داود از شوروی در روابط پاکستان و افغانستان مشابهت کامل دارد. اگر سردار محمد داود با شوروی از طریق روابط نظامی مناسبات دوستانه برقرار کرد و ارتش افغانستان را در حوزه ی نفوذ شوروی و بلاک سوسیالیستی برهبری شوروی در آورد، انتظار داشت تا روس ها سیاست های خارجی او را در مقابله با پاکستان تأیید کنند و حتی در حالت رویارویی نظامی او را یاری رسانند. حامد کرزی نیز در توهمی چنین انتظاری از امریکایی ها به سر میبرد . این گفته ی او در آخرین کنفرانس مطبوعاتی اش (4 اکتوبر 2012) که " امریکا به عنوان بزرگترین متحد استراتژیک افغانستان هنوز نپذیرفته است که افغانستان از سوی پاکستان مورد حملات راکتی قرار می گیرد" ، حکایت از چنین انتظاراتی دارد.

یکسانی سیاست های دیروز شوروی و امروز امریکا در دعوای افغانستان و پاکستان :

اما جالب تر از انتظارات مشابه مرحوم سردار محمد داود و رئیس جمهور کرزی از روس ها و امریکایی ها ، تشابه و یکسانی سیاست روس ها و امریکایی ها در دو دوره ی مختلف زمانی در مناسبات و دعوای افغانستان و پاکستان است. روس ها در همان زمان شوروی که در رأس این امپراتوری فروپاشیده قرار داشتند و حتی در آغاز مناسبات دوستانه و روابط نظامی با افغانستان از جانبداری موضع کابل در منازعه با پاکستان سخن گفتند، اما در سالهای بعدی و در عمل حتی به حمایت سیاسی و لفظی از موقف دولت افغانستان پرداختند. سیاست امروز امریکایی ها نیز در منازعه میان افغانستان و پاکستان در واقع همان سیاست دیروز روس ها در زمان شوروی است. بسیاری از سیاستمداران افغانستان از محمد داود تا زمام داران حزب دموکراتیک خلق در توهم همکاری و حمایت روس ها در منازعه و مخاصمت با پاکستان بر سر خط دیورند و گویا پشتونستان محکوم زیر خاک رفتند. و امروز انتظار حمایت امریکا و ناتو از افغانستان در منازعه با پاکستان توسط حاکمان کشور ما و بیرون از حلقه ی حاکمیت نیز سرابی بیش نیست. وقتی از یک افسر افغان در مورد موقف امریکایی ها بر سر گلوله باران مناطق مرزی کتر پرسیدم که آیا شما را در حمله ی متقابل همکاری میکنند گفت: امریکایی ها

بما میگویند وقتی میخواهید با پاکستان بجنگید سلاح های ما و کمک های ما را به زمین بگذارید .

مشکل سیاسی و راه حل سیاسی :

آیا با تجهیز ارتش به سلاح سنگین که رئیس جمهور کرزی در جهت مقابله با پاکستان از رجوع به روسیه، چین و هند سخن میگوید میتوان مشکل با آن کشور را حل کرد؟ این ابراز نظر و این آرزو تا چه حدی دست یافتنی و عملی خواهد بود؟ و آیا این سیاست حتا در مرحله ی ادعا و تبلیغات به نفع افغانستان در جهت ثبات و پیشرفت است؟

ممکن است پاسخ های متفاوتی به این پرسش ها ارائه شود؛ اما آنچی که وضاحت دارد به سیاسی بودن مشکل میان افغانستان و پاکستان بر میگردد. منازعه میان افغانستان و پاکستان منازعه ی سیاسی است و راه حل منازعه هم راه حل سیاسی میطلبد. با خریداری چند سلاح سنگین از روسیه و چین و هند نمیتوان مشکل سیاسی خود را با پاکستان اتومی که ریشه در بیشتر از نیم قرن گذشته دارد، حل کرد. با خرید اسلحه سنگین نیز نمیتوان به توازن نظامی با پاکستان دست یافت. افزون بر آنکه هزینه ی خریداری سلاح از آن کشورها در توان افغانستان نیست، آرزوی خرید اسلحه سنگین از آنها در شرایط افغانستان، با منافع کشور ما در جهت ثبات و پیشرفت سازگاری ندارد.

اما آیا در افغانستان اراده و عزم سیاسی برای حل سیاسی مشکل با پاکستان شکل خواهد گرفت؟ و یا آنکه افغانستان همچنان در گرو سیاست های ناکام حاکمان خود قربانی باقی خواهد ماند.